

МАГАР А. Є., здобувач вищої освіти
 Науковий керівник – БУРКОВСЬКА А. І.,
 асистент кафедри менеджменту та маркетингу
 Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

РОЗВИТОК МЕНЕДЖМЕНТУ У СВІТІ: ЕВОЛЮЦІЯ ЦІЛЕЙ ТА ЗАДАЧ УПРАВЛІННЯ

Менеджмент (англ. management – організація, управління) – це управління виробництвом або комерцією; сукупність принципів, методів, засобів і форм управління, що розробляються та застосовуються з метою підвищення ефективності виробництва та збільшення прибутку [2, с. 14].

Менеджмент розвивався поступово завдяки вкладам різних правителів, учених, дослідників. Вони крок за кроком удосконалювали вже наявні знання вміння, додаючи дедалі нові, важливіші та ефективніші методи вирішення проблем. Так, можна виділити 4 періоди розвитку менеджменту та управління у світі:

1. давній період;
2. індустріальний період;
3. період систематизації;
4. інформаційний період.

Найбільш тривалим є давній період. Його часові рамки з 9-7 тисяч років до нашої ери до XIII століття нашої ери. Першими представниками даного періоду були старійшини і вожді племен, які започаткували становлення менеджменту. Вони почали управляти процесами в племенах для оптимізації Вавилонські царі Хаммурапі та Навуходоносор II зробили внесок в розвиток менеджменту, за допомогою регулювання угод між людьми, застосування ієрархічної структури праці та отримання кращого результату.

Другий період розвитку - період розвитку менеджменту індустріальний. Він почався в 1776 році і закінчився в 1890 році. Він пов'язаний індустріалізацією економіки та збільшенням чисельності населення, що спричинило за собою міграцію. Вона була пов'язана з пошуком роботи в нових промислових містах, оскільки там була потрібна велика кількість робочої сили в нових областях.

Третім є період систематизації. У цей час наука про управління перебуває у постійному русі. Дослідники, їхні погляди та орієнтири змінюються. Формуються нові напрями, течії та школи менеджменту, удосконалюється науковий апарат управління. У промисловому виробництві країн відбуваються серйозні поступи. Зростають його масштаби, починає застосовуватися нове дороге обладнання та новітні складні технології.

Останній період – це інформаційний. Його початок відносять до 1960 року, а триває по теперішній час. Цей період характеризується широким застосуванням математики та комп'ютерів у управлінні. Починають елементи внутрішнього з'являтися нові планування, методи вдосконалюватися аналізу в умовах невизначеності рішень. І оцінка управлінських

У цей період широко поширюється системні методи аналізу. Системний підхід полягає у взаємозв'язку прийнятих дій. Кожне рішення має наслідки для системи загалом. Таким чином, системний підхід відгороджує від попадання в ситуацію, при якій прийняте рішення в одній галузі негативно впливає інформаційний на іншу. Також в цей період з'являється ситуаційний підхід. Його суть полягає в тому, що форми, методи, стилі управління варіюються залежно від ситуації, що склалася.

Отже, центральне місце у цьому підході займає ситуація, саме конкретний набір внутрішніх та зовнішніх обставин, надають впливом геть організацію нині. Використання цього підходу несе для менеджерів розуміння того, які методи та засоби найкращим чином сприяють досягненню цілей організації у конкретній ситуації. Подібні думки щодо системного озвучення та ситуаційного підходу були представлені у книзі «Теорія менеджменту» В.Я. Афанасьєва [1].

Сучасний менеджмент включає різні частки різноманітних ідей і підходів. Всі вони так чи інакше вплинули на його освіту та розвиток. Крім цього, для вирішення нових завдань формуються нові методи та теорії. Організації переходять нові методи управління, враховують швидко мінливі зовнішні умови і чинники.

Кінцева мета менеджменту полягає у забезпеченні прибуткової діяльності підприємства шляхом раціональної організації виробничого процесу, включаючи управління виробництвом та розвиток техніко-технологічної бази, а також ефективне використання кадрового потенціалу при одночасному підвищенні кваліфікації та творчої активності кожного працівника. Прибуток створює певні гарантії подальшого функціонування фірми, оскільки лише її накопичення у вигляді різних резервних фондів дозволяє обмежувати та долати ризики, пов'язані з реалізацією товарів. Ситуація над ринком постійно змінюється, відбуваються зміни у становищі конкурентів, умовах і формах фінансування, кон'юнктурі у галузі чи країні загалом, за умов торгівлі на світових товарних ринках. Звідси незмінний ризик. Метою менеджменту є подолання ризику чи ризикових ситуацій у справжньому, а й у майбутньому, навіщо потрібні певні резервні кошти й надання певної міри свободи і самостійності з метою швидкого реагування та адаптації до змінним умовам.

Найважливішим завданням менеджменту є організація виробництва товарів та послуг з урахуванням попиту споживачів з урахуванням існуючих матеріальних і людських ресурсів забезпечення рентабельності підприємства його стабільного становища над ринком.

Завданнями менеджменту як науки є:

- розробка;
- експериментальна перевірка та застосування на практиці наукових підходів, принципів та методів, що забезпечують стійку, надійну, перспективну та ефективну роботу колективу (індивідуума) шляхом випуску конкурентоспроможного товару.

У той же час кінцевою метою менеджменту як практики ефективного управління є забезпечення прибутковості підприємства шляхом раціональної

організації виробничого (торгового) процесу, включаючи управління виробництвом (комерцією) та розвиток техніко-технологічної бази.

Тому найважливішим завданням менеджменту є організація виробництва товарів і послуг з урахуванням попиту споживачів на основі наявних ресурсів. При цьому до завдань менеджменту також відносяться [3, с. 34]:

- перехід до використання працівників, які мають високу кваліфікацію;
- стимулювання співробітників організації шляхом створення для них відповідних умов праці та системи його оплати;
- визначення необхідних ресурсів та джерел їх забезпечення;
- розробка стратегії розвитку організації та реалізація;
- вироблення системи заходів для досягнення намічених цілей;
- здійснення контролю за ефективністю діяльності організації, за виконанням поставлених завдань та ін.

Завдання менеджменту безперервно ускладнюються зі зростанням масштабів та розвитку виробництва та комерції. Виконані завдання та досягнуті намічені цілі оцінюються на ринку.

Розвиток теорії управління, розробка економіко-математичних методів дозволили багато якісних розв'язків задач доповнити або замінити точними кількісними оцінками або рішеннями, а розвиток засобів обчислювальної техніки та комунікацій сприяв підвищенню ефективності управління. Багато завдань, які раніше не могли вирішуватися в реальному або допустимому масштабі часу через трудомісткість розрахунків, стали повсякденною реальністю.

До завдань, що вирішується менеджментом, також належать:

- визначення конкретних цілей розвитку фірми;
- виявлення пріоритетності цілей, черговість та послідовність їх вирішення;
- розробка стратегії розвитку фірми - господарських завдань та шляхів їх вирішення;

Отже, завдання управління ускладнюються зі збільшенням масштабів виробництва, що потребує зростаючих обсягів ресурсів — матеріальних, фінансових, трудових та інших.

Список використаних джерел:

1. Афанасьєв В. Я. Теорія менеджменту: підручник та практикум для акад. бакалаврату. 2016. 665 с.
2. Галькевич Р.С., Набоков В.І. Основи менеджмента. 1998. 412 с.
3. Ігнат'єва А.В. Менеджмент. 1988. 345 с.